

ELŐFIZETÉS)
JHELYBEN
 Egy évre ..... 24 koroná
 félévre ..... 12 koroná
VIDÉKEN
 Egy évre ..... 28 koroná
 félévre ..... 14 k. 40 f.
HÍRDETÉSEK
 Másfél sor egy napra 20 fillér
 (minden következéskor 10 fillér)

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetül
 Casutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ.
 STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 18.

Drohobycot visszafoglaltuk.

Budapest, május 17. (Hivatalos.) Lefolyt két hét makacs harcaihoz viszonyítva tegnapi nap általában egész arcvonalon jelentős esemény nélkül telt el. Hadseregek előrenyomulása további tért nyert. Felső-Dnyeszter irányában előrehaladt oszlopok egész részére Drohobycot is elfoglalták. Ujabb ötezeregyszázoroszt elfogtak és nyolc géppuskát zsákmányoltak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Minisztereinkőség sajtóosztálya.)

Átkeltek a németek a Sanon.

Berlin, május 17. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől északra, csatornától nyugatra Steenstrate és Het Sas mellett előretolt állásainkat feladtuk és ott álló gyenge erőinket a csatorna keleti partján levő főállásainkba vontuk vissza, hogy erős ellenséges tüzérségi tűz által bekövetkező veszteségeket elkerüljük.

Neuve-Chapellétől délre angolok legelől levő árkunk egyes részeit, a melyek tegnapelőtti harcok óta kezükben vannak, még tartják. Harcok ott még tolynak.

Arrastól északra Ablain és Neuville mellett Francia támadásokat ellenség súlyos veszteségei mellett visszautasítottuk. Ailly mellett a Bois de Pretreben jelentéktelenebb gyalogsági harcok fejlődtek. Léghajóink Dover és Calais hadikikötők ellen sikeres támadásokat intéztek.

Keleti hadszíntér:

Dubissanál Eirayoa és Czekiszki környéken, valamint a Niementől délre Mariampol és Ludwinow mellett ellenséges támadást visszautasítottunk. Sawie mellett foglyul ejtett oroszok között ezerkilencszáztizenhatos évfolyambeli újoncokat is találtunk, a kik csak negyhetű kiképzésben részesültek.

Délkeleti hadszíntér:

Pilica és Felső Visztula között, valamint a Sambor—Stryj—stanislaw arcvonalon előnyomulásunkat tolytatuk. Jaroslau mellett és ettől északra több helyen sikerült átlépnünk a Sant. Przemyslert tolyk a harc. Legtöbb hadvezetőség. (Minisztereinkőség sajtóosztálya.)

A döntő órában.

Arad, május 17.

A monarchiának tiszta lelkiismerete szólalt meg a magyar képviselőház ülésén. Az óra közeledtével, amelyben Olaszországnak döntenie kell a fölött, hogy fegyvert fog-e ellenünk, szövetségesei ellen, vagy pedig megőrzi semlegességét, ennek a világtörténelmi órának közeledtével Tisza István gróf ajkairól vallomást tett és tanubizonyosságot szolgáltatott a monarchia arról, hogy Olaszország békéje érdekében megtett mindent, amit csak tenni lehetett. Aldozatokat kínált, területi engedményeket, amelyek bizonyára fájdalmasan érintik a monarchia lakosságát, tette ezt nem szorultságban, hanem olyankor, amikor a háboru reá nézve a legkedvezőbbben állott; de megtette, hogy ne csak a világháboru idejére, hanem a jövő hosszú éve alatt is megszűnjének azok az ütközőpontok, amelyek a jövőben a monarchia és Olaszország közötti tartós és őszinte barátságnak akadályai lehetnek. Semmivel sem bizonyíthatja be a monarchia az olasz nemzet iránt tanúsított őszinte rokonszínét, baráti hajlandóságát, mint azzal, hogy önként, kényszer nélkül kínál Itáliának módot arra, miképrégi nemzeti vágyait minden áldozat és minden kockázat nélkül elérhesse.

Olaszországnak tehát módjában áll választani: barátja akar-e lenni annak, a ki baráti kezet nyújt feléje és azt sem üresen, — vagy fegyverrel támad ellene. Ha ez utóbbira esik a választása, ha az olasz népben győz a háborus izgatás, mi arra is el vagyunk készülve. A magyar parlament férfias méltósággal nyilatkozott meg; az előzékeny békeajánlat megpecsételése mellett komoly szavakat talált az elszántság és a nyugalom, amelylyel minden eshetőségnek szemébe nézzünk.

Hogy miképp fog Olaszország döntenit, azt még nem tudni. Ma csak annyit veszünk ki a táviratok töme-

géből, hogy az olasz földön egyre vadabb és lármásabb lesz a háborus párt tüntetése és nemcsak tulharsógia, de már-már megfélemlíti azokat, a kik Olaszország semlegessége és békéje érdekében érvényesítették szavukat és tekintélyüket. Mind szenvedelmesebb hangon jut kifejezésre a gyűlölet ellenünk és a németek ellen és szinte fáradt igyekezetnek tetszik az olasz munkásosztály tiltakozása, amelyet a háborus örület, a nemzetet pusztulásba kergetők ellen hangoztatnak.

Nem kell még feladni a reményt, hogy Olaszországban a józanság, az ország jövőjét védő gondosság és a becsületes gondolat urrá lesz a megreszegtett és föl vadult tömegek fölött; hogy végül is kárba vesz az entente fáradtsága, amellyel Olaszországot a maguk kudarcának enyhítésére a háboruba akarják ráncigálni. De ha a másik eshetőség állana be: ezt csak Olaszország érdekében lehetne sajnálni. Bennünket ez a nem várt eshetőség se talál készületlenül. A monarchia és Németország, amelynek szövetsége a hatalmak egész sorával diadalmasan vívta meg a harcot, kibír még egy ellenséget. Ha Olaszországban az az akarat lesz urrá, amely a háborut kívánja, Olaszországnak alkalma lesz azt minden borzalmával, szenvedésével, pusztításával és kockázatával megismerni. Es mi ma még nem kívánjuk, hogy a monarchiának alkalma legyen Olaszországot egy reá nézve szerencsétlen háboru után emlékeztetni a mai napra, amikor még összes jogosult kívánságai vér nélkül teljesedhetnének. Ma még bizva hisszük, hogy ez, mint egy nehéz revü el fog mulni, hogy utána a monarchia és Olaszország régi, pillanatnyilag megzavart barátsága megerősödjön, a jövő hosszú évtizedeire, utaljon meg.

Anglia bosszuj a Lusitaniáért.

(Koncentrációs táborba visznek minden németet.)

Távirati tudósítás.

Berlin, május 17.

London. A nap folyamán nagyszámu németet, osztrákokat és magyart tartóztattak le a 15-55 évesek közül. Azt hiszik, hogy a hadköteleseken kívül még vagy 40.000 férfi és 16.000 nő és gyermek, német, osztrák és magyar alattvaló, tartózkodik Londonban. Ezek közül 6000 honosított kivételével mindazokat visszaküldik hazájukba, akiket nem internáltak. A honosítottak egyelőre szabadlábbon maradnak. További sorsukról véglegesen a parlament határoz. Igen szigorúan bántak sok tekintélyes némettel, köztük Edgar Speyerrrel és más befolyásos német pénzemberrel, akikről ismeretes, hogy német nagykövetséggel barátságos viszonyban állottak.

London, május 17. A Daily News egyik legutóbbi vezércikkében a többi közt ezt írta: A gyújtogatások és az idegenek ellen való zavargások az utóbbi napokban az angol sajtó egy részének szemérmetlen izgatása következtében olyan mértékűt öltöttek, hogy hihetetlenek volna, ha kétségtelen bizonyítékok nem erősítenék meg. Mi ugyan még nem vagyunk abban a helyzetben, mint Johannesburg, ahol a rendőrség a fölkelőkkel együtt énekelte a hazafias dalokat, de egyre nyilvánvalóbb lesz rendőrségünk gyámoltalansága a gyújtogatás és rablás eme hadjáratával szemben. Ez pedig sötét foltot ejt a külföldön országunk becsületére és hírnevére. Ha az internálás volt az egyetlen eszköz arra, hogy a kormány rendet teremtsen, akkor igazolva van eljárása. Mivel azonban nyilvánvaló, hogy ezeket az ártatlan embereket csak azért kellett internálni, mert a kormány nem tud másképp gondoskodni biztonságukról, sorsukon lehetőleg enyhíteni kell. Sokakra nézve az internálás anyagi romlást jelent, mely sokévi fáradságos munkájuk gyümölcseitől fosztja meg őket. A kormánynak tehát becsületbeli kötelessége, hogy ne úgy bánjon velük, mint közönséges foglyokkal, hanem osztályozva őket, gondoskodnia kell megfélemlítő foglalkoztatásukról. Ellenkező esetben külföldön azt fogják mondani, hogy az angol kormány a méltanyosság és emberségesség legalemibb kötelességét sem teljesíti védtelen emberekkel szemben, mielőtt a rendőrség tehetetlen a veszéllyel szemben, amit a lelkiismeretlen sajtó tármaja idézett fel.

Kopenhága, május 17. A Politiken jelenti: A skandináv hajóstársaságok a Lusitania elsüllyesztése következtében beszüntették az angol kikötőbe való személyszállítását.

Genf, május 17. Az Eclair több levelet közöl, amely azzal a kérdéssel foglalkozik, hogyan lehetne elhárítani a jövőben a „Lusitania” elsüllyesztéséhez hasonló katasztrófát. A levelek közül legérdekesebb egy nyugalmazott hajóskapitányé, aki ezt írja:

„Engedjék meg, hogy esodálkozásomat fejezzem ki, hogy a szövetségesek miért nem nyulnak az egyetlen becsületos és hathatós eszközhöz, amely megakadályozná, hogy a kereskedelmi hajókat, a legénységet és az utazókat szerencsétlenség érje. Ez az eszköz...”

A levél többi részét törölte a cenzura, azonban Párisban tudni vélik, hogy mi ez a célra vezető eszköz: Angliának abba kell hagynia Németország kiéheztetésére irányuló tengeri blokádiát.

London, május 17. A Newyork Times jelenti: Angliából egyre érkeznek az újabb és újabb megbízások nagy hadseregszállításokra az amerikai gyárakhoz. A cukortröszt három millió dollár értékű cukorrendelést kapott, a villamoströszt huszonnyolc millió dollárnyi patront és hatvan milliónyi srappelt tartozik szállítani, sőt Oroszországgal szemben is vállalt 88 millió dolláros srappellüzletet. A nagy hadfelszerelési gyárak kivétel nélkül éjjel-nappal dolgoznak.

35.000 emberbe került a Dardanellák eddigi ostroma.

(A partraszállt csapatok harcai. — Megrongált angol páncélos.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, május 17.

A Milli távirati ügynökség jelenti: A főhadiszállítás közli: A Dardanella arcvonalon tegnap reggel Ari Burnu mellett három ellenséges zászlóalj technikai csapatoktól támogatva, több váratlan támadást intézett jobbszárnyunk állásai ellen. A támadásokat mindannyiszor veszteség mellett visszavetettük. Az ellenség háromszáz halottat hagyott a harcúterén. Száz fegyver és sok hadianyag jutott kezünkre. Részünkről aránylag csekély veszteség volt.

Az ellenséges hajók tegnap is eredménytelenül bombázták ütegeinket a tengerszoros bejáratánál. Sed il Bahrnál hevesen tüzeltek ütegeink az ellenséges állásokat. A Vergeance angol páncéloshajót három lövedékünk találta. Aviatikusaink eredménytelenül bombázták a Sed il Bahr mellett álló ellenséget.

Május elsején az akabai öbölben cirkáló Viktor Hugó francia páncéloshajóról egy hidroplán szállott fel, amelyet tüzelésük megrongált és a hidroplán a tengerbe zuant. Május 2-án a hadihajó csapatokat akart partraszállítani, de visszaűztük őket, miközben öt halottat és sebesültet veszítettek. Erre a Viktor Hugó visszavonult. A többi harcúterén nem történt jelentős esemény.

35.000 főnyi veszteség.

Athén, május 17. A Neon Asti jól értesült diplomáciai forrásból jelenti, hogy a szövetségesek vesztesége az operációk megkezdése óta a Gallipoli félszigeténél tizenötször halott és huszszor sebesült. A sebesültek legnagyobb részét egyiptomi kórházakba szállították.

Háromszáz hajó hozza az új csapatokat.

Athén, május 17. Myulencóbbi jelentik, hogy Tenedos és Lemnos szigetén nagy előkészületeket tesznek a Dardanellák elleni harcok erősítésére rendelt csapatok elhelyezésére, Imbros és Sed il Bahr között állítólag több mint háromszáz szállítóhajó fekszik.

Churchill felelős a Dardanella kudarcért.

Hága. A Nation legutóbbi számában heves szemrehányásokat tesz Churchill tengerészeti miniszternek, a miért a mult szombaton és vasárnap nem volt hivatalában, az angol admirális épületében, hanem a kormány engedélyével Franciaországba utazott. A lap véleménye szerint Churchillnek minden körülmények között helyén kellett volna maradnia, mert bár a Lusitania elsüllyesztése komoly esemény, a Dardanellák ostroma mégis csak sokkal komolyabb.

A lap ebben a cikkében azt is követeli, hogy gondosan és alaposan vizsgálják meg azt a felelősséget, amelylyel Churchill a Dardanellák ostromában elért eredménytelenségért tartozik. Az angol nép már sokalja a veszteségeket, amelyek egymást érik. Legutóbb a Goliathon kívül még három más hadihajót a tengeralattjárók elsüllyesztettek, vagy aanyira megsértek, hogy használhatatlannak vááltak.

Képviselők a választási visszaélésekről.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, május 17.

A tanácskozás eredményétől, amelyet az ellenzék az ülés megnyitása előtt Balogh igazságügyminiszterrel folytatott, függött, hogy nagyon kurtán végeznek-e a kuriai bírások kiterjesztéséről rendezendő törvényjavaslattal vagy elhangzik a nagy számmal jelentkezett ellenzéki szónokok beszéde. A két vitás pont: a városokban való titkos választások fölött való bíraskodást is a Kuria végezze s nem a képviselőház bizottsága. A másik, hogy a fuvarozási és más költségek megtérítésének. Miután a megegyezés nem volt lehetséges, elhangzott Sággy Gyula beszéde s a többi ellenzéki képviselőkké is.

A folyosót az olasz kérdés foglalkoztatja. Semmi különös izgalom nem konstatalható s a politikusok úgy vélik, hogy Olaszország a maga sorsáról dönt.

(Kitüntetett képviselők.)

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitotta meg az ülést. Bejelentette, hogy Csuzha István képviselő katonai szolgálatra jelentkezett. Ezzel a katonáskodó képviselők száma kilenvenre emelkedett. Jelentette, hogy a király Tisza Kálmán grótnak a III-ad osztályu hadiékítményes katonai érdemkeresztet adományozta, Bárczay Ferencet pedig legfelsőbb dícsérő elismerésben részesítette. Mindkettőjüket az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért.

(Sürgős Interpelláció lesz.)

Elnök ezután így szólt:

— Jelentem a tisztelt Háznak, hogy Andrássy Gyula gróf sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt a monarchia és Olaszország közötti viszony tárgyában. Az interpelláció meghallgatására délután fél háromkor tér át a Ház, a mennyiben azonban a napirend előbb letárgyalatnak, közvetlenül a napirend letárgyalása után.

(Vita a fuvardijáról.)

Ezután a kuriai bírások tárgyában benyújtott törvényjavaslat folytatásos tárgyalása következett. Az első szónok Sággy Gyula volt.

Sággy Gyula azt fejtegeti, hogy az ellenzék kezdettől fogva elítélte a fuvar- és ellátási költség fentartását és nagy sérelemnek tartja a javaslatnak azt az intézkedését, hogy a titkos szavazás alapján történt választásokat elvonja a Kuria ítélkezése alól és pártszempontból el fogult fórum elé viszi. Nem fogadja el a javaslatot.

Pető Sándor szerint a választási visszaéléseket csak helyes választási törvény fogja megszüntetni és mielőtt ez meglesz, teljesen közömbös, hogy ki bíraskodik, a Kuria, vagy a parlament.

Ezután Giesswein Sándorbeszédét a választások tisztaságáról.

Giesswein után Huszár Károly (sárvári) szólal fel követelve a választások tisztaságának biztosítását.

Ráth Endre a javaslatot élesen bírálja s végül kijelenti, hogy nem fogadja el.

Elnök ezután vitát félbeszakítja s bejelenti, hogy a holnapi ülés napirendje a képviselőház kétszáz ezer koronás hadikölcsön jegyzése.

Majd az interpelláció következett. Erről külön számolunk be.

Tisza az olasz—osztrák-magyar helyzetről.

(Andrássy Gyula gróf interpellációja. — Területi engedmények az olasz szövetségesnek.)

Távirati tudósítás.

Budapest, május 17.

A képviselőház mai szürke ülése váratlanul igazán érdekessé lett. Mialatt a teremben jelentéktelen szavú honatyák fuvardijakról és egyéb választási attribútumokról értekeztek olyan bőbeszédű komolysággal, mintha a mai nagy és viharos napokban más gondja sem lenne az országnak, mint ezekre figyelni, az alatt forrott, zugott a folyosó, ahol azt vitatták: milyen lesz Andrássy Gyula gróf sürgős interpellációja és milyen a miniszterelnök válasza. Andrássy a berlini lapok közléseire hivatkozva arról interpellált, hogy igazat mond-e a Stampa, amely a monarchia részéről Olaszországnak tett területi engedményeket sorol fel. Tisza István gróf — előre tudták — válaszolni fog erre az interpellációra, holott néhány nap előtt Rakovszky és Huszár Károly olasz kérdéssel foglalkozó interpellációt még válasz nélkül hagyta.

A kombinációk kieszelői nem tudták okosabbak lenni, hogy ez a válasz adás jót jelent-e, vagy rosszat. De a miniszterelnök csakugyan választ adott az interpellációra. Férfiasszintességgel jelentette ki, hogy igen is történtek ajánlatok területi engedmények tekintetében. Részletekre Andrássy sem terjeszkedett ki és Tisza is beérte azzal, hogy általánosságban nem hitelesnek jelentette ki a területi ügyről szóló hírlapi közlések részleteit.

Az ülésnek interpellációs részéről a következő tudósításunk szól:

Tíz perc szünet után halálos csend közepette, a legnagyobb érdeklődéstől kísérve tartotta meg Andrássy Gyula gróf interpellációját.

— Azon történelmi felelőség érzetében — mondotta — amely ily súlyos időkben mindenkit terhel, a nagy válság perceiben azokról a kérdésekről akarok szólni, amelyeknek miként való megoldásától függ a nemzet jövője, az európai helyzet kialakulása, ezek és százezrek élete. E nagy felelőség érzetében, nagy felelőség elvállalásával szólok föl. Hibának tartanám tisztelt Ház, ha a képviselőház nem foglalkoznék mindazzal, mivel mindenki, Magyarország egész közvéleménye foglalkozik. Nem akarok konkrét kérdést intézni a miniszterelnök urhoz, nem akarom eddig folytatott politikáját bírálni. Ezekre később kerülhet sor, majd megjön annak ideje is, mindenesetre fenntartom magamnak az akciószabadságot, hogy kritikát gyakorolhassak erről. A mai napon azonban ettől mindenkinek tartózkodni kell. Nem akarok részletes kérdést intézni, azon kérdést sem teszem fel, hogy mik a kilátások, mert jóslatot nem várok. Történjék bármi, a magyar nemzet férfias elszántasággal, nyugalommal néz elébe mindennek. Nem ijedünk meg senkitől, semmitől. (Harsány éljenzés minden oldalról.)

Azon kérdést akarom mindössze a kormányhoz intézni: igaz-e a Stampa-nak az a híre, amelyet a berlini lapok is átvettek, amely szerint a közös kormány bizonyos területengedményeket tett az olasz kormányának, hogy biztosítsa annak végleges neutralitását. Amikor ezt a kérdést intézem a miniszterelnök urhoz, nem akarom bírálni és mérlegelni az eddigi eljárások helyességét. Mindenért, amit a kormány tett, a kormány felelős, de nem most

van az ideje, hogy tettének jogosságát elbíráljuk. Azonban szükséges, ha már ezt a kérdést felvetem, hogy kifejezzem azt a reményemet, hogy a megtörtént intézkedés nemcsak a momentán veszély elhárítására irányul, hanem a jövőben is bázis arra, hogy Olaszország és a monarchia között egészségesebb legyen a viszony. Ha visszavonásra kerülne a sor Olaszország és a monarchia között, ebből mindkét félnek kára volna, csak a harmadik fél, a pánszlávizmus látná ennek hasznát, Olaszország közpengeri uralma pedig megrendülne. (Helyeslés.)

Még nagyobb várakozás közepette emelkedett Tisza István gróf miniszterelnök szólására, a következőket jelentve ki:

— Azok a hírlapi közlémények, amelyek a monarchia részéről Olaszországnak tett ajánlatokra vonatkoznak, természetesen nem hitelesek. En most nem mehetek be annak a kérdésnek részletes taglalásába, hogy mennyiben fedik ezek a hírek a valóságot, több vonásokban azonban helyes képet lehet alkotni erről. Ami a leglényegesebb, ezen közlémények a valóságnak annyiban megfelelnek, hogy tényleg területi ajánlatot tettünk Olaszországnak a tartós semlegesség biztosítása érdekében. Erre a lépésre a felelős tényezőket az a meggyőződés vezette, hogy a monarchia és Olaszország közti állandó barátság úgy a monarchia, mint Olaszország tartós, nagy életérdekein alapszik.

Ezekből a tartós és nagy életérdekekből következik, hogy súlyos áldozatok árán is igyekezzünk elhárítani a közös barátság utjáról a mostani világháború által felvetett ütközési pontokat. Miután meggyőződünk, hogy az ütközési pontok elhárítása csakis területi concessziók alapján szereshetők meg, ráléptünk erre az utra, a felelőség teljes tudatában, de nem taktikai célokból (Taps) nem pillanatnyi bajok elhárítása végett, hanem azért, hogy ezzel valóban a haza, a monarchia és Olaszország ügyét szolgáljuk. (Élénk éljenzés és taps.)

Abban a reményben álattom magam, hogy a kormány ezen eljárása a magyar közvélemény helyeslésével találkozik. Remélem, hogy a magyar közönség érdekeinket úgy fogja fel, mint Andrássy Gyula gróf, hogy a nemzet kebléből nem veszték ki a barátság érzelmei Olaszország iránt. Meg vagyok győződve, hogy ha az ütközéspontokat kiküszöbölni sikerül, ha megvetjük a tartós barátság biztos alapjait, újra kitörnek a szimpátiának ezen érzelmei. Kérem válaszom tudomásul venni. (Élénk éljenzés, helyeslés és taps.)

Andrássy Gyula gróf: Teljes megnyugvással veszem tudomásul a miniszterelnök ur válaszat. Ha a küzdelem elkerülhetetlen lesz, az egész nemzet eleget fog tenni férfias kötelességének. Ha sikerül a barátságot tartóssá tenni, azt minél belsőbbé fogjuk tenni.

A Ház a miniszterelnök válaszat tudomásul vette.

Kétszeresen kitüntetett minorita. A magyar minorita papok, kik a béke idején az iskolák kadetráin, a templomok szószékjein vezették a reájuk bízott ifjúságot, a jelen háború ezer viszontagságából is bőven kivesszik részük-

ket. A rend tagjai közül többen mint tábori lelkészek a harctéren tesznek lelkesi szolgálatot, hol nem egy igazi hősiesség szolgálatért kitüntetésben részesült. Amint a hivatalos lap hozta, Korom Pál aradi hitoktatót másodizben érte a legfelsőbb elismerés. Első ízben a harctéren őrnagyi ranggal tábori főlelkésszé léptették elő. Most pedig az „ellenség előtt tanúsított kitűnő szolgálataiért” legfelsőbb dícséretben részesült. Erről szóló okiratot József főherceg adta át a kitüntetett főlelkészeknek.

TANÜGY.

A Máv uj-mikelakai iskolája.

(Ünnepélyes iskolaátadás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 17.

Szép ünnepély folyt le ma délelőtt tizenegy órakor Ujmikelaka községben. Az államvasutak aradi üzletvezetősége a tanügyi hatóságnak ádadta azt az iskolát, amelyet részben államvasuti alkalmazottak gyűjtése, főképp azonban M. á. v. igazgatóságának bőkezű hozzájárulása hozott létre.

Mint ismeretes Ujmikelaka község határában nagykiterjedésű vasutas telep van, melynek lakói már régen szükségét érezték annak, hogy a telepen iskola létesüljön. Már évekkel ezelőtt gyűjtés indult meg közöttük e célra s a gyűjtés eredményeképp a múlt évben egy telket vásárolhattak az iskola számára. A M. á. v. igazgatósága huszonötezer korona költséggel a telken felépítette az iskolát, amely az idén készült el.

Az iskolát, amely egyuttal óvoda is, Molitorisz József Máv. mérnök tervei alapján és ellenőrzése mellett Sziklai aradi műépítész építette. A sikerült épület a tantermeken és óvodatermen kívül tanítói lakást is foglal magában, továbbá egy gazdasági épületet is. Az iskola jelenleg kórházi célokat szolgál, de a jövő tanév elején már átadhatják eredeti rendeltetésének.

Délelőtt tizenegy órakor volt az ünnepélyes átadás, amelyen az államvasutak képviselőjében Just Ferenc helyettes üzletvezető, továbbá Adler Samu osztályfőnök, Skutetzky felügyelő és Molitorisz mérnök jelentek meg, míg a tanügyi hatóságot Kehrer Károly kir. tanfelügyelő képviselte. Az ünnepélyen jelen volt még a községi előjáróság és intelligencia is. Just Ferenc szép beszéd kíséretében adta át az iskolát a tanügyi hatóság képviselőjében, míg Kehrer tanfelügyelő hála köszönetet mondott az államvasutak igazgatóságának áldozatkészségéért, az aradi üzletvezetőségnak, amely az eszmét propagálta és támogatta, végre Molitorisz mérnöknek, aki a terveket készítette.

(—) Arad város községi iskolaszéke május 20-an esztörtökön délután 4 órakor a városháza emeleti kistermében rendes ülést tart: A tanácskozás tárgyai: A vallás és közoktatási miniszternek a polgári iskolák évről vizsgáinak megtartására vonatkozó rendeletei. Arad város közigazgatási bizottságának átirata a községi elemi iskolák évről vizsgáinak megtartása tárgyában. Az összes községi polgári és elemi iskolák tantestületeinek javaslata az évről vizsgák napjainak megállapítására vonatkozólag. Örv. Grossné P. Anna tanítónő két havi szabadságot kér. Indítványok.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: A karszemélyzet jutalomjátéka, Berky Lili utolsó fellépte „A katonadolog” operette.

Szerda: Barics Gyula bucsu fellépte „Helén” énekes színjáték.

* A színház hírei. Varsányi Irén vendégszereplése. A budapesti Vigaszínház legelső és legnagyobb művészojéti sikerült a társulatnak nagy arányú három vendégjátékra megszerezni. Varsányi Irén neve maga a fogalom, ötlet az aradi közönségnek beajánlani szinte fölösleges szó szaporítás, mert nincs ember, aki ne tudná, hogy ki Varsányi Irén, az ő művészete maga a tökéletesség, az élet, az igazság. Varsányi Irén eddig csak egy ízben játszott Aradon a Nyári Színházban és most lép fel először a téli színházban és csak az aradi színtársulatot részesítette abban az előnyben, hogy három estét játszik Aradon. És minthogy a társulatnak egyetlen célja, hogy a téli színi idény befejezése ünnepies legyen, ezt méltóbbá mással nem teheti, mint azaz, hogy a magyar színháznak ezt a fényes csillagát lépteti fel és amennyiben eddig minden vendégszereplés a mostani leszállított helyérek mellett történt, és tekintve a nagy áldozatot, melyet ezzel a társulat magára vállalt, Varsányi Irén fellépései a téli színház régi rendes helyérei mellett tartatik meg. A fellépések sorrendje esütörtök 20-án „Déliab u. 7.” péntek 21-én „Tanítónő” és Szombat 22-én „Pygmalion”. Jegyek mindhárom előadásra előre válthatók a színházi pénztárnál. — Az utolsó hét, Mielőtt a téli színház kapui bezáródnának, és a társulat a jól megérdemelt szünetet megkezdene, hátra levő műsorát a legérdekesebben állította össze, ma kedden Berky Lili vendégfelléptével, a karszemélyzet javára a „Katonadolog” operett kerül színpadra, holnap szerdán Barics Gyula, társulatunk kiváló művésze bucsu felléptével „Helén” énekes színjáték, csütörtökön kezd meg Varsányi Irén, a Vigaszínház legnagyobb művésznője három estére tervezett vendégjátékát. Pünkösd vasárnap és hétfőn összesen négy előadás lesz a színházban, vasárnap délután 3 és fél órákor mérsékelt helyárakkal „A piros ruhás nő” legújabb operett, este 8 órákor rendes helyárakkal „A hajduk hadnagya” operett, hétfőn utolsó délutáni előadás 3 és fél órákor mérsékelt helyárakkal, „Zauzi kisasszony” nagy operett, este 8 órákor rendes helyárakkal, utolsó előadás, „Leugyel vér” operett.

Za la mort. (Francesca Bertini film az Urániában.) Egy kiváló film, a legtökéletesebb, a legszebb művésznőt mutatta be tegnap a színház. A darab egy mestersen megírt erkölcsrajz, mely béklyóba veri még a legfőbb utat nézőt is. Nemessé, nivóssá azonban Francesca Bertini művészi játéka teszi az egészet. A jászteány, az uridáma, egyforma tökéletességgel érvényesül játékában. Alakítása olyan, amilyenre csak igazán nagy művész képes. Egy apacs szeretőjének szerepét játsza Francesca Bertini. A darab hősnője minden keresztlény. Apacs-szerető, uridáma, táncosnő, féltékeny szerelmes, boldog, boszúálló... és ezen érzelmek végtelen skáláján könnyed művészettel uralkodik a jövő legnagyobb filmtragikája. — *Kacagj Bajazzo: az Uránia új-donsága.* 5

* A világ legnagyobb mozifelvétele az Apollóban. (Az Excelsior bemutatója.) Mintha nem is háborús időkét élénk, úgy töltött tömegesen tegnap és ma a publikum az Apolló színházba, hogy megtekintse azt a filmet, amelyet a világ legnagyobb és legszenzációsabb mozifelvételeinek mondanak. A közönség fölfokozott várakozását minden tekintetben kielégítette a film, amely szokatlanul pazar és káprázatos művészi látványosságot hoz elénk. Az Excelsior soha nem látott, nagyarányu halletekben fejezi ki a költői gondolatokkal átszőtt cselekményt, a világosság és a sötétség, a hajadás és az elmaradottság izgalmasan érdekes küzdelmét. Az emberi kultúra, a technika leuduleta fejlődése festő kompozíciókban vonulnak el a szemünk előtt s nem győzzük tekinteteinkkel fölcsivni a képnek min-

den pazar szépségét. Hasonlóan nagy sikere van a nagyon régen nem volt mozifilmnek. Az Excelsior előadásainak utolsó napja kedden lesz.

* Az Apolló-színház a Vörös Keresztnek és az Augusztá-alapnak. Május 19-én, szerdán, az egész országban mozinapot tartanak a Vörös Kereszt és az Augusztá-gyorssegély alap javára. Az aradi Apolló-színház, amely már számtalan alkalommal kivette részét a háború humanizmusának gyakorlásából, ez alkalommal a teljes bevételét ajánlotta föl a nemes célra. Hogy mennél nagyobb legyen az érdeklődés, az Apolló-színház a szerdai mozinapon új műsorsort mutat be.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel László 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Félmillió koronát jegyez a város hadikölcsönre.

(Ajánlatokat kér a pénzügyi bizottság a bankoktól.)

Az Aradi Közlöny tájékoztatója.

Arad, május 17.

Arad város törvényhatóságát Urbán Iván báró főispán rendkívüli közgyűlésre hívta össze, amelyet szerdán délután négy órákor óhajtott megtartani. A város hadikölcsönjegyzéséről kell határozni. Vannay Gyula tanácsnok a pénzügyi bizottságot ma délután négy órára hívta meg ülésre, hogy a kölcsön jegyzésének módjait megbeszélje és javaslatot tegyen a tanácsnak. A bizottság nem foglalkozott állást, mert Ottenberg Tivadár udvari tanácsos javaslatára az általa az Aradi Első Takarékpénztár nevében előterjesztett ajánlata következtében úgy határozott, hogy ajánlat tételre szólítja fel mindama pénzügyintézeteket, amelyeknél a városnak pénze van. Az ajánlatok szerdán délig adandók be és a bizottság aznap délután újabb ülésen foglalkozik a kérdéssel.

Az elnök bemutatta a belügyminiszter rendelkezését, amellyel felkéri a várost, hogy jegyezzen kölcsönt de úgy, hogy a helybeli pénzügyintézetek betétállományát lehetőleg kímélje és egyúttal tudatja, hogy a betétek 25 százalékaért négyszer akkora összegű kölcsön jegyezhető.

Ezután pedig bemutatta az Aradi Központi Takarékpénztár ajánlatát, amelyet a hadikölcsönvásárláshoz szükséges összeg fedezésére tett. A pénzügyintézet azt ajánlja, hogy a város jegyezzen 750.000 korona kölcsönt és ehhez olyképp óhajtott segédkezést nyújtani, hogy az autóbusszokért járó összeg erejéig két hónapra folyószámla hitelt nyit a bankkamatláb mellett, mert a város valószínűleg csak ennyi idő múlva kapja meg a hadikincstártól a pénzt. A fennmaradó teljes összegre lombard kölcsönt nyújt, egy évig 5 százalék mellett, azon túl a mindenkori bankkamatláb ellenében. Minden províziót a városnak juttat. Csak azt köti ki, hogy a folyószámla követelést bármikor más pénzügyintézetre engedményezhesse.

Az ajánlat tárgyalása előtt Ottenberg udvari tanácsos kért szót.

— Tisztába kell jönnünk mindennek előtt, hogy mekkora összeget és milyen típust jegyezzen a város. Azt hiszem, hogy félmillió korona elégséges lesz és pedig 5 és fél százalékos kamatozású papirokban. Ezek előnye a 6 százalékos felett az, hogy tíz évig biztosítva van a kamatozás, míg a 6 százalékos a kormány 5 és fél év múlva már konvertálhatja és csak egy töredék a kettő közti kamajövedelem különbség. Az alacsonyabb típust a város 90-30 koronáriolyamért vásárolhatja és normális viszonyok mellett ez sokkal hamarabb fog emelkedni mint a 97 koronás.

Azonban tekintet nélkül az összegre, — folytatta — bármilyen nagyságban óhajtott is jegyezni a város hadikölcsönt én az Aradi Első Takarékpénztár igazgatóságának nevében ajánlatot teszek. Az igazgatósággal történt megbeszélés lényege az, hogy a várossal szemben lemond az üzletről, sőt még arra sem reflektál, hogy a város azt a készpénzt, amit az autóbusszokért kap, hadikölcsön vásárlásra fordítsa. Az intézet elég garanciát lát a városban arra, hogy esetleges árfolyamvesztéséget fedezzen. A város az autóbusszokért felveendő pénzt felhasználhatja bármilyen célra, elhelyezheti ott, ahol majd annak idején jónak látja. Az intézet a hadikölcsön jegyzésre szükséges egész tőkét a város rendelkezésére bocsátja a következő feltételek mellett:

— Az intézet a részére biztosított jutalékokról lemond és a papírokat 90-30 koronáért adja a városnak tetszés szerinti mennyiségben, a kölcsönösszegért az első évben 5 százalékot, később pedig a mindenkori bankváltókamatlábat számítja.

— Nehogy azt higgye bárki is, hogy én bizottsági tagságomat arra használom fel, hogy ajánlatot tegyek a városnak, kérem, hogy a többi pénzügyintézetektől is méltóztassék ajánlatokat kérni.

Leopold Zsigmond felszólalása után, — aki azt a véleményét fejezte ki, hogy az Aradi Első Takarékpénztár ajánlatát már most is el lehetne fogadni, mert egyik pénzügyintézet sem lesz olcsóbb, mert a bankok nem akarnak üzletet csinálni a város kölcsönjegyzéséből, de mégse legyen olyan színezete a dolognak, mintha versenytárgyalásról lenne szó — a bizottság úgy határozott, hogy azokat a bankokat, amelyeknél a városnak pénze van, zárt ajánlat-tételre kéri fel.

VÁROS ÉS MEGYE

A gazdasági szék üléséből. Arad város tanácsa megkereste a katonai hatóságot, hogy a várossal együtt vásároljon tüzfűt és adjon munkaeszt, a fa leosztatásához Bulesről, ahol Oravetz Miklós rakározta. A katonai parancsnokság a megkeresésnek nem tehet elliget és ezért a gazdasági szék ma Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével úgy határozott, hogy kényszerűségből a drágább ajánlatot fogadja el. A békéscsabai áruaktár részvénytársaságot és Franki S. Józsefet felszólítja a tanács két-két vagon próbaszállításra, hogy meggyőződjék a fa minőségéről és ennek alapján az ár megféléződ voltáról. A gazdasági szék ma tartott árlejtésen Scheibel Vilmost bizta meg 2464 koronás ajánlata alapján a fertőtlenítő intézet kutjának furásával. A bizottság előterjesztést tesz a tanácsnak, hogy szólítsa fel Kövér Zsigmond kamarást hivatala átadására, Tenclinger Károly városgazdának, aki már hosszabb idő óta látja el a kamarási teendőket is.

A nyári idény küszöbén

eiköltözés, lakásváltoztatás esetén, tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy új taccimüket, a lap pontos szétküldése szempontjából — legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal idejekorán közöljék.

Román politikusok Románia jövőjéről magatartásukról.

(Carp és Marghiloman nyilatkozatai. — Győzni fognak a németek. — A semleges Balkán-államok tervei.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, május 17.

A Jassyban megjelenő „Opinia” írja a következőket:

— Barátaink egyike, aki tegnap találkozott Carp Péterrel és vele a napirenden lévő kérdésekről beszélgetett, megállapította, hogy a kiváló államférfinak az a megdönthetetlen meggyőződése, hogy ez alkalommal a németek először az orosz hadsereget semmisítik meg, azután a francia hadsereg ellen fordulnak s azt verik szét, végül az angol tengerészetet fogják legyőzni, hogy azután a békét diktálják.

Híven ezen meggyőződéséhez, megmarad Carp azon állítása mellett, hogy azon a napon, amelyen az orosz hadsereget legyőzik, Romániának Besszarabiát ismét el kell vennie.

A konzervatívpart kabélében előtorduló dolgokra vonatkozólag Carp kétségbevitte azt, mint az 1901. évtől kezdve Filipescu akciója által valamelyes politikai támogatásban részesült volna és biztosított, hogy a helyzet tisztázására a legjobb eszköz az lesz, ha Filipescut elkergetik a pártból.

A megvert oroszok — írja továbbá a Moldova — ismét a mi segítségünk után kiáltanak. Örültség, nem, ennél sokkal több bűn volna, ha legyőzött ellenségünket támogatnánk. Azt az ellenségünket, amely holnap, ha ma megtennénk, kozák lovainak patáival tapodna el bennünket. Hat ebben az országban már nemcsak a hazafiság, hanem az önfentartási ösztön is végleg eltűnt, hogy akadnak emberek, akik abban a pillanatban, amikor az oroszok leverése Galiciában bekövetkezik, még mindig arra gondolnak, hogy az orosz nauszaget megmentsek.

Románia senkivel sem szerződött.

A „Tzara” című bukaresti újság a londoni „Press Union” tudósítójának Marghilomannal, a román konzervatívpart elnökével folytatott beszélgetését közli. Az angol lap szerint Marghiloman a következőket mondotta:

— Romániában jelenleg senki sem hajlandó érzelmességi politikát űzni, még kevésbé pedig egy érzelmi háborút kezdeni: Abban a koronatanácsban, melyben a sokszor megairatott Károly király elnökölt, hozták ama határozatot, hogy az ellenség a kormányt a fegyveres várakozás ideje alatt teljes mértékben támogatni fogja.

Bratianu miniszterelnök, aki a diplomáciai akciókat vezette és vezeti, egy percig sem szünt meg a román állam és az idegen uralom alatt álló románok érdekeit képviselni. Ezideig a hadviselő felek egyikével sem kötöttünk egyezséget, sem pedig szerződést. Sőt nem is történt olyasvalami, amiből egy ily szerződés aláírására lehetne következtetni.

A belső politika tekintetében következőképen nyilatkozott Marghiloman:

— Nem hiszem, hogy egy nemzeti kormány alakításának, vagy akár csak a miniszterium valamelyes változásának szüksége fenntorogna. A törvényhozó testületet csak úgy lehetne feloszlatni, ha a kormány megbuknék, ez azonban nem várható. A konzervatívpart vezetőinek szinte kívánsága, hogy a nyugalmasabb idők beálltával, minden belső probléma a nép minden osztályát kielégítő megoldást

nyerjen. A parasztnak földdel való javadalmasítása és a választójognak demokratikus alapon való kibővítése elvben mindkét kormánypárt többségének helyeslésével találkozhat. Csak még mellékérdéseket kell megoldani, a főkérdésekben mindannyian egyetértünk.

Marghiloman is Besszarabiában látja Románia célját.

Bukarest. Románia magatartásáról Filipescu és Take Jonescu azt mondják, hogy ruzszofílnak kell lennie, nem akarván semmi szin alatt megérteni a múlt eseményeiből, hogy mikép szokta Oroszország meghálálni a kis és exponált államok áldozatkészségét.

A naivokat azzal áltatják, hogy Erdélyt fogják megkapni, de hogy a múlt tanúságai szerint, mit fognak veszíteni, azzal már nem képesek, vagy nem akarnak foglalkozni, főként ezeknél a rubelforgalom élnksége.

Szerencsére a lelketlen üzerek játékaának leleplezésére egy orosz pártvezér, a lires kadetpart vezérének kellett jönnie, hogy kijöztassa a hiszekeny, naiv lelkeket.

A dolog úgy történt tudniillik, hogy a román konzervatívpart vezére, ez a tiszta fejű és szívű államférfiu, akinek zsebe nem tudott megnyitni a muszka rubelek előtt, mint annyi izben nyilvános gyűléseken és konferenciákon, úgy a muszka lapok tudósítónak is a szemébe mondta a becsületes meggyőződésű hazafi határozottságával, hogy a világháboru folyamán Románia vagy semleges maradjon, vagy ha ez nem lehet, induljon minden erejével, minden lelkesezésével Oroszország ellen.

Ugyanis a „Rjecs” kadetpartii orosz lap bukaresti levelezője meginterjuvoita Marghilomant, hogy mi a véleménye Románia magatartásáról? — Marghiloman így válaszolt:

— Ha Románia kénytelen volna tölthagyni a semlegeséssel, amit meg kell őriznie egyébként, akkor elsősorban Besszarabiára kell gondolnia. Besszarabiában a románok inkább kivannak téve az elnevezetellenedésnek, mint Erdélyben. Románia nem bizhatik az ententeben, melynek hatalmai közt a végeél tekintetében óriási ellentétek vannak, különösen Oroszország és Anglia között.

Rizt árulja el az is, hogy csak Oroszország és Franciaország kéri Romániának az entente melletti akcióba lépését. Anglia nem akarja Ausztria-Magyarország romlását — ez csak orosz cél.

Eznek megfelelőleg az angol diplomácia Bukarestben és Szófiában egész más alapon dolgozik, mint az orosz és francia.

Oroszország magának akarja a Dardanel-lákat és Anglia is magának követeli, ami végtére is a két hatalom konfliktusára vezet s ez esetben melyikkel a kettővel tartson Románia, ha például elköveti azt a szörnyű bűnt, hogy az entente mellé állva már most a két hatalom leszámolása előtt indulna harcba?

A román kormány Marghiloman e véleményét teljesen osztja, miért is ő és pártja bizik a kormányban és nem törődik az orosz párti öntudatlan elemek véleményével és vádjával.

„Rjecs” hozva az interjut, úgy Oroszországban, mint Romániában, mint Besszarabiában óriási feltűnést keltettek a diplomáciai leleplezés számba menő nyilatkozatok.

A „Rjecs” meginterjuvoita nyomban pártja vezérét Miljukovot, a kadetpart hirne-

ves vezérét, hogy mit szól Marghiloman nyilatkozataihoz?

Miljukov, az orosz diplomácia alattomos szokásaitól eltérően, a következő becsületes kijelentést tette:

— Igen gyakran hasznosabb megismerni az ellenség véleményét, mint a barátét. Csakugyan föl kell tennünk a Petrov kérdését, aki oly jól ismeri a román ügyet. Mert hiszen igaz-e vajjon az, igazán irigyelnék az orosz románok, akik szellemi és anyagi műveltség tekintetében messze felülmúlják a románokat? A „szabad” királyságbeli románok nyomoruságos állapotát, akik jórészt a szerencsétlen orosz muzsikok sorsa mögött állnak...?

Igazat adunk mi is Miljukovnak. Ő a mi és a románok ellensége, becsületesebb, jobb tanácsokat ad a románoknak, mint a piacon hivalkodó romlott lelkű és eszü lepénzeit kalandor politikusok.

Románia izoláltan áll.

Bukarest. A „Moldova” Románia külpontikájáról a következőket írja:

„Országunk külpontikai atástogiatásának határozatiansága kezdi gyümölcséit teremni.

Románia Európától teljesen izoláltan áll.

Németországgal, Ausztria és Magyarországgal kötött szövetsége inmar aján jön számításba: Románia azon kísérlete, hogy semlegeségeért ellentéteket biztosítson magának, nem járt eredményt; az ententehez való viszonya pedig bizonytalan és homályos. Az irányelvekben való teljes hiány következtében Románia minden egyes külföldi követé szimpátiája szerint csinál saját politikát. Így a párisi román követ franciább, mint a franciák, szótiai követünk köztudomás szerint ruzszotit érzelmi és egyik sem gondol arra, hogy Románia érdekeit képviselni és védemezni kötelessége. Ezalatt pedig Bukarestben tolynak a kunsszak mögötti áskálódások, míg a miniszterelnök és a külügyminiszter az ezeregyéji álmokat élék.

Ugyanezen lap írja a következőket:

„Kormánykörökben mindinkább tét nyer ama meggyőződés, hogy Olaszországnak a háboruban való részvetele nem vonja maga után egyuttal Románia akcióba való lépését. Románia továbbra is megmarad a fegyveres várakozás politikája mellett. Ez irányban tett határozott nyilatkozatot két román miniszter is.”

Háborus intézkedéseket tanulmányoz a bukaresti alpolgármester.

Bukarest. Mortun romániai belügyminiszter megbizta Hialareanu bukaresti alpolgármestert, hogy utazzék Bécsbe, Berlinbe és Párisba és tanulmányozza azon intézkedéseket, amelyek a három fővárosban a háboruval kapcsolatosan tettek.

Bulgária és Oroszország.

Szófia. Savinski orosz követ tegnap látogatást tett Radoszlavov miniszterelnökénél, akitől több aktuális kérdésben felvilágosítást kért. A bolgár lapok nem tudnak konkrét részleteket a látogatás eredményéről és az okokról, amelyekkel az összefügg.

Görögország szakított az entente-tal.

Bukarest. A félhivatalos Agencia Atánia jelenti, hogy Görögország minden körülmények között megőrzi semlegesességét. A tárgyalások az ententevel végleg megszakadtak, miután Görögország területi integritását biztosítottnak látja.

Przemyslt katonailag kiürítették az oroszok.

(Nem sikerült a védművek helyreállítása. — Agyuink lövik az oroszok przemysli lövészárkait. — Tovább haladnak előre csapataink.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Berlin, május 17.

Przemysl előtt folynak a harcok. Az oroszok a felrobbantott erődítményeket nem tudták helyreállítani, hanem helyettük omentezett lövészárkokat készítettek. A váróvezet előtt hadseregek számára járható utat is csináltak. A lövészárkokat már lövik agyuink. Przemyslből visszazökött katonáink beszélik, hogy a kárpáti offenzíva alatt az oroszok kétszázezernél több sebesültet szállítottak keresztül a váron. Május ötödikén az oroszok megkezdték Przemysiben a municióraktárak és kórházak kiürítését s a helyőrség nagyobb része elvonult, magukkal vevé a civil férfiakat.

Przemysl előtt állnak csapataink.

Bécs. A haditudósítók jelentik a sajtóhadiszállásról: A San balpartja Rudniktól telé az egész vonalon meg van tisztítva az oroszoktól. Az utóvéd-harcokban sok foglyot ejtettünk. Az oroszok már csak a Visztula és San közötti zugolyban tartják magukat. Orosz-Lengyelországban a Visztulától északra, a Nidától és Pilicától keletre feltartóztathatlanul nyomulnak előre csapataink és már elérték a Kielcétől északra és a Lysa Gorától északkeletre fekvő Kamienát. A mi seregeink és a szövetséges csapatok már Przemysl előtt állanak és a vár előbbi ostroma alkalmával oly hevesen vívott Magiera-magaslatot, valamint Sambor városát eloglalták. Délkeleten Kolomeánál még folynak a heves harcok. Czernovicban nyugalom uralkodik.

Pótolhatatlanok az orosz veszteségek.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetségesek a Pilicát átélve nyomulnak előre. Rudniktól délre csapataink visszavevették a San partján védekező oroszokat, akiknek utóvédjei a hősi harcokban teljesen elpusztultak. Az oroszok veszteségei pótolhatatlanok, enormisan nagyok.

Zsákmányolt orosz munició.

Mezőlaborcról jelentik, hogy az oroszok Galiciában rengeteg hadiszert hagytak hátra. Visszavonulásuk oly rohamos volt, hogy nem érték rá a municióraktárak kiürítésére és elpusztítására.

Drohobyc felé.

Bécs, május 17. Lueérkezett jelentések szerint az orosz csapatok folytatják visszavonulásukat Drohobyc felé. Kárpáti hadseregünk Drohobyc felé nyomul előre. A foglyok és a zsákmány száma tegnap is lényegesen emelkedett.

(1859 mai jelentése szerint már el is foglaltuk Drohobycot.)

Elfogott orosz katonavonat.

Krakó, május 17. Neu-Sandecből táviratozzák a Nova Reformának: Ujabb orosz hadifogollyszállítmány érkezett ide 6700 orosz katonával, a kik Jasloban kerütek fogságba. Katonavonaton szállították őket Rzeszoból Jasloba erősítésként, de későn érkeztek, mert idő-

közben az orosz csapatok kénytelenek voltak Jasloból menekülni s mire az erősítő csapatok Jasloba érkeztek, már a szövetségeseké volt a város és a katonavonatot elfogták.

Gyujtogatnak a menekülő oroszok.

Neu-Sandec, május 17. A menekülő oroszok, bár agyuikat is alig tudják megmenteni, futásuk közben felgyújtják az egyes községeket. Ahová eddig csapataink elértek, mindenütt felégetett falvakra találtak, az égboltozatot valóságos füstfelhő borította. Wesola, Dulca-Wielka és Zarowka községekben nincs egyetlen ép ház. A gyujtogatást nem taktikai okokból teszik, hanem az oroszokon elhalmasodott rombolási düh okozza a falvak elpusztítását.

A galiciai orosz vasutak.

Bécs, május 17. Az oroszok a legutóbbi harcok folyamán több ízben meglepő gyorsasággal kaptak megerősítéseket a galiciai állásokban olyan helyekről, melyek nem voltak egyes vasuti összeköttetésben rendes gyülekező helyeikkel. Ennek magyarázata, hogy az elmult félévet a legnagyobb sietséggel összekötő vasuti vonalak építésére használták fel Közép-Galiciában. Így elsősorban Dembicóig építették ki orosz nyomtávolságú vonalukat s Dembicán rendező pályaudvart állítottak fel Tarnov felé való közlekedés biztosítására. A határszéli Rozvadortól, amelynek közelében a San a Visztulába ömlik, kiépítették a vonalat Lublinig. Hasonlóképpen kiépítették a vonalat Lemberg és Beloe között s ennek folytatását Cholm felé ahonnan az orosz fővonal már Brest-Litovsk felé vezet. Rzeszov bevételé után megszüntették az oroszokat az új vasutvonalak nyújtotta előnyöztől.

Orosz jelentés a visszavonulásról.

Frankfurt, május 17. Az orosz vezérkar május 11-én este hét órakor kiadott jelentése ezeket mondja:

— Savic vidékén a harc ránk nézve kedvező körülmények között fejlődött. A nap folyamán több mint ezer németet fogtunk el és kilenc gépfegyvert zsákmányoltunk. (A német hadvezetőség vasárnap esti jelentése szerint itt a németek minden orosz támadást visszavertek és több, mint 1500 oroszot fogtak el.) Nyugat-Galiciában a csaták nevésege csökkent. (?) Május 10-én csapataink fokozatosan visszavonultak egészen a San folyóig, hogy így egy koncentrikusabb elhelyezkedést nyerjenek. Az osztrák-magyar hadsereg május 11-én a román határig vonult vissza, május tizenkettedikén visszavonult a Pruth-vonaláig.

Róman jelentés a bukovinai harcokról.

Bukarest. Bukovinában jelenleg döntő jellegű harcok folynak az orosz és osztrák-magyar csapatok között.

Dorohoiban tegnap az a hír terjedt el, — jelentik a román lapok — hogy az oroszoknak sikerült a Pruthon átkelniük és utban vannak Czernovic fele.

Ebből a hírből, — amint ezt a román lapok megállapítják, — egy szó sem igaz. Annyi tény azonban, hogy

ezidőszerint óriási harcok folynak a besszarábiai határon, amelyekben nagy szerep jut ugy a fegyvereknek, mint az ágyuknak és szuronyoknak. Ha ehhez még hozzátűzzük — írják a román lapok — hogy a harcok a román határon folynak, akkor nem lehet csodálkozni azon az izgatottságon, amely az érdekeit román vidékeken a képzelő tehetséget ugy tulhajtja.

Bukarest, május 17. Az „Universal” jelenté Burdeniből: Bukovina északi részében a harcok makacsul tovább folynak. Az oroszok tűzbe vitték minden rendelkezésre álló erejüket. Minden erőszítész azonban hiábavaló, céljukat el nem érik, mert az osztrák-magyar csapatok, amelyek pompásan működnek, nem tűzserögüket is akcióba léptették s egymásra elhallgattatják az orosz tüzelést. Boján irányában is heves harc folyik.

Felrobbantott orosz vasuti hid.

Bunarest, május 17. Jassyból jelentik: Besszarabiában, közel a román határhoz, ismeretlen tettesek közvetlenül az egyik orosz vonat átbogása előtt felrobbantottak egy vasuti hidat. Csak a vonatszeményzet nagy ebersége akadályozta meg a katasztrófát.

Az elsült finánc-puska.

(Emberölés, vadolt aradmezei útak.)

az arad mezei úton, május 17.

Arad, május 17.

Több hónapra visszanyulnak az előzményei annak az érdekes pernek, amelyben a napokban volt tárgyalás a máriaradni járábíróházban Köller János aradi táblabíró részvételével. Az ügyészség gondatlanságból eredő emberöléssel vádolt meg egy aradmezei tizenhat esztendőes fiút, aki a lippai kereskedelmi iskolának volt a növendéke. A fiu szüleinek Opáloson szőlőbirtoka és vegyeskereskedése van, amelyet három gyermekes családja, Brodner József vezetett.

Egy téli napon beállított a boltba egy pénzügyőr és a pultra fektette a fegyvert, aztán beszélgetni kezdett az üzletben levőkkel. A boltban volt a tulajdonos tizenhat éves fia, de a szülei nem tartózkodtak ott.

— Meg van-e töltve ez a puska? — kérdezte a fiu, de a pénzügyőr nem felelt.

A játékos gyerek akkor felemelte a fegyvert.

— A pénzügyőrök puszkája nem szokott meglőtve lenni, — mondta és babrálni kezdte a lényes fegyvert. A következő pillanatban nagy dördülés hallatszott és Brodner boltja bukott le a földre. A golyó a homlokába fúródott és azonnal megölte.

Eltáras indult meg ugy a pénzügyőr, mint a fiu ellen. A pénzügyörre vonatkozóan azonban beszüntettek az eljárás, mert nem állapították meg a gondatlanságot az ő részéről. A minap szállott ki Köller János, az aradi gyermek-bíróház vezetője, hogy több ügygyel egyetemben letargyalja ezt a szomorú pert is. A fiu beismerte a tettet, azonban azzal védekezett, hogy nem tudta vajjon meg van-e töltve a fegyver.

A bíróság töltendő ítéletet hozott, mert a fiu nagyon megbánta ezt a véletlen emberölést és megfogadta, hogy nem nyúl töltött fegyverhez, amíg a meg nem felelő kort el nem éri.

A bűnügytől függetlenül polgári per is folyik az aradi polgári törvényszéken. Brodner özvegye Lukacsy Lajos ügyvéd után előbb tizenkétezer koronát követelt az uráért, aztán ugy módosította a keresetét: fizessen a fiu, ha nagykoru lesz, az özvegynek 30 koronát, amíg terjedez nem megy, a három gyermeknek pedig nagykorúságukig havonta 10-10 koronát. A törvényszék a napokban hoz ítéletet az ügyben.

Nem fogadta el Salandra lemondását az olasz király.

(Változatlanul feszült a helyzet. — Sonnino ragaszkodik a külügyminiszteri tárcához. — Elnapolják a kamara ülését.)

— Távirati tudósítás. —

Róma—Berlin, május 17.

Az olasz helyzet, miután a Salandra-kabinet a maga egészében megmaradt, továbbra is komoly és feszült. A forradalmi tüntetések egyre tartanak és bár a mérsékelt elemek a háboru ellen emelik fel szavukat, kétségtelen, hogy az intervencionisták minden lehetőt elkövetnek, hogy a kormányt háboruba kergessék. A döntés ezideig még nem történt meg.

Mai távirataink a következők:

Salandra kabinetje megmarad.

Róma, május 17. A király a Salandra-kormány lemondását nem fogadta el. Ennek következtében az egész Salandra-kabinet hivatalban marad.

Három új miniszterjelölt.

Milano, május 17. Rómában már tegnap este elterjedt a híre annak, hogy a király a Salandra-kabinet lemondását nem fogadta el. A király azt kívánja, hogy a kabinet tagjai továbbra is maradjanak hivatalukban és tárcánkülső minisztereket is akar kinevezni. Erre első sorban komoly jelöltek: Bisolatti, Barzilai és Boselli. Hír szerint Boselli nagy korára való tekintettel, továbbá azon okok miatt, amelyek Marcora kabinetalakítását is lehetetlenné tették, a felajánlott tárcát visszautasítja.

Sonnino vezeti a külügyeket.

Lugano, május 17. A Salandra-kormány még azután is, hogy lemondását benyújtotta, fontos állami ügyeket intézett el. Sonnino külügyminiszter a Consuttán naponként fogadta a külföldi diplomatákat, így Barrere francia, Giers orosz és Macchio osztrák-magyar nagykövetet. Közvetlenül a lemondás benyújtása előtt a kormány száz milliót szavazott meg a szárazföldi hadsereg és a tengerészet sürgős céljaira.

Az entente diplomatái tegnapelőtt az angol nagykövetségen tanácskozást tartottak.

Salandra bukása és visszatérése.

Milano. A király nem fogadta el a Salandra-kormány lemondását és a régi minisztériumot teljesen és újra megerősítette. A jövőről e pillanatban nem lehet semmi bizonyosat sem mondani. Az intervencionisták egyre nagyobb hatalommal és egyre növekvő erőszakkal bujtogatják az egész országot Giolitti és politikája ellen. A Salandra-kormány megmaradása új olaj lesz a tüzre. D'Annunzio körútján lázít. Minden városban véres utcái harcok vannak, a rendőrség lanyhán, vagy sehogy se intézkedik. Sonnino és Giolitti között is a sajtóharc tovább tart. Milanóban a munkások kimondták az általános sztrájkot feleletül a háborura való uszításokkal szemben. A véres összeütközések és folytonos zavargások egyre tartanak. Beszéltek itt Milanóban arról, hogy a Salandra-kabinet kibővítését magát a szociálistákkal. A kabinet szociálista tagjai nem vállalnának tárcát s mint tárcánkülsők foglalnának helyet a kabinetben. Erről biztos természetesen senki sem tudhat ezekben a nehéz órákban. A szociálisták újabb felhívásokat bocsátanak ki a háboru ellen. A király kezdetől fogva mindig a krízisnek minden fá-

zisában békepárti volt és maradt és a háborut nem akarja. Vele szemben áll Sonnino háborupolitikája és a két szírfok között kellett Salandrának lemondania. Hogy új kinevezése a háborut jelenti-e, most még nem tudni. Az ántánt-párti sajtó egyre jobban és véresebben izgatja a népet. A király megpróbálkozott a Giolitti—Careano—Marcora-kabinettel, mindez a megoldás lehetetlen volt és így Salandra tovább is marad.

Az elintézetlen miniszterválság.

Milano, május 17. Az olasz sajtó kommentárjaiból kitűkrözdök a teljes megütközés, amelyet a kormányválság váratlan híre váltott ki. A Corriere della Sera „Hová megyünk?” címmel vezércikket írt, amelyben azt mondja, hogy Giolitti és barátai, de még inkább Bülow diadalt arattak. „Bülow keresztülvitte, hogy az a kormány megalkadjék, amely Itáliát a háboruba akarta vinni.” Giolitti és pártja segédkezet nyújtott ehhez és Salandra, valamint miniszterterátsái kénytelenek voltak belátni, hogy a háborut elhatározó ajánlatot nem terjeszthetik a parlament elé. Ez a krízis az országot a legsúlyosabb helyzetbe hozza. A leszerelés az egész országban meg fog indulni. A Corriere oikke természetesen azzal végződik, hogy bár visszatérhetne Salandra. A Secolo és a Popolo d'Italia hasonlóképpen írnak. Az utóbbi lap, amely tudvalevőleg Mussolini lapja, a következő felkiáltással végzi cikkét: Eljén a köztársaság! A kamara szocialista tagjai felhívást intéztek a háboru propagálói ellen, akik Olaszországot nemzeti szerencsétlenség reá igyekeznek hajtani.

Az általános olasz mozgósítás meghusítása.

Lugano, május 17. A legutóbbi minisztertanácson elhatározta a kormány, hogy május 20-án közölni fogja a kamarával, hogy elrendelte az általános mozgósítást. Bülow herceg közbelépése azonban — írja a Secolo — meghusította ennek a tervnek a keresztülvitelét.

Nem tart ülést május 20-án az olasz kamara.

Róma, május 17. A Tribuna szerint a képviselőház ismét elfogja napolni, mert a kormányválság miatt nem lehetett az első ülésnapirendjét a törvényes határidőn közzhírré tenni, de azért is, mert semmi sürgős ok sincs a képviselőház összehívására, minthogy a költészetes provizórium június végéig tart.

Dolgoznak az entente-követek.

Róma, május 17. A Tribuna jelenli, hogy Barrere francia nagykövet, Remmel Rod angol nagykövet és Giers báró orosz nagykövet háromórát együttes tanácskozás után felkeresték Salandra miniszterelnököt, akivel közölték a kormányuktól kapott új utasításokat.

Bukarest, május 17. Nisból jelentik, hogy Sándor trónörökös elnökletével szombaton koronatanácskozás volt. A tanácskozás tárgyát és

határozatát titokban tartják. A nyilvánosság elé csak annyi szivárgott ki, hogy a tanácskozás összefüggött Giers római orosz követ látogatásával és Szaszonov külügyminiszter nevében tett kijelentésével.

Cadorna vezérkari főnök a királynál.

Lugano. Az olasz király hosszas audiencián fogadta Cadorna vezérkari főnököt, utána Cadorna felkereste Zupelli hadügyminisztert.

Macchio és Bülow.

Milano. Macchio osztrák-magyar nagykövet ma délelőtt háromnegyed órát tanácskozott Bülow német nagykövettel. Ezalatt a Maita villa környékét katonák őrizték.

Róma. Az osztrák-magyar követség titkárárt ma egyik kávéházból távozásra kényszerítették.

Döntözn a parlament!

Budapest. A Pester Lloyd jelenti Rómából: Viktor Emanuel atko manysos kötelességehez híven, miután ezt a politikusokkal megtárgyalta, szükségesnek tartja a kamara megszavaztatását. Boseini volt miniszter a kormányalakítását elvárta magától, s Salandra megtartását ajánlotta.

Berlin. Az olasz parlamenti szociálista párt tizenegyedik ülésén elhatározta, hogy Ghomint támogatni fogja a parlamentben, ha ezzel a béke biztosítható.

Berlin. A Berliner Tageblatt jelenti Luganóból: Nem hiszik, hogy Giolitti csütörtökön Salandra ellen állást foglalni merne. Giolitti pártjának sok hívét az intervencionisták tenyegetésekkel megfélemlítették s ezek az ülése valószínűleg nem jelennek meg. A Menne Citorian a központi hatalmak követségének épületeit állandóan nagy tömeg veszi körül. Attól tartanak, hogy megtámadják a papságot, amely velünk rokonszenvezik.

Háborus tüntetések.

Lugano. Tegnap egész Olaszországban a leghevesebb háborus tüntetések voltak. A bolognai, paduai és más egyetemek tanári karai lelkes üdvözlő táviratokat küldtek Salandrának. Az intervencionisták több helyütt összeütköztek a semlegesekkel. Bolognában botokkal felfegyverkezett munkások elverték a háborus-pártiakat. Bresciában a szociálisták kövekkel dobálták meg a nacionalistákat. Az Avanti megtámadja d'Annunziót, Itália szegycenoltjának, Franciaország zaidosának nevezve őt. Rómában tartatatanok az állapotok, aki nem olasz, vagy entente-párti, azt inzultálják. Az egyetlen nagy háboru ellenes lap, az Avanti azt írja, hogy az ország többsége háboru ellenes, csupán Salandra, Sonnino véres örületek áldozata. Számos községekben a katonák és tartalékosok nekiesnek a háborus-pártiaknak s megverték őket. Milanóból tegnap egy katonavonattal ezer katona indult, akik kiáltották:

— Le a háboruval, éljen a forradalom!

Rómában ma reggel rengeteg tömeg vonult a Quirinához, az entente országainak zászlait vev s eljenztek a királyt, Salandrat, Sonninot, a háborut.

Csütörtökön dől el az olasz kérdés.

Róma. Ma minisztertanács volt a Salandra kabinet valamennyi tagjának részvételével. Megállapították azokat a nyilatkozatokat, amelyeket a kormány a kamara csütörtöki ülésén tesz.

Berlin. A német sajtó általában higgadt hangon, de látható érdeklődéssel foglalkozik Salandra újabb kabinetalakításával.

A *Lokalanzeiger* kifejezésre juttatja azt a reményét, hogy a józanabb elemek Olaszországban ellentállanak a háboru hívei által folytatott féktelen agitációnak.

* A *Vossische Zeitung* hangsúlyozza, hogy Németország a világháboruban félelmesnek megismert fegyvereivel Ausztria-Magyarország mögött fog állani. Kiemeli azt is, hogy az elvesztett háboru Olaszország számára a nagyhatalmi állás elvesztését jelentené.

Róma. Vasárnap a Piazza del Popolon népgyűlés volt, amelyen a háboru hívei vettek részt. A népgyűlés után Salandrat és a háborut éltették a tüntetők, akik az angol nagykövetség elé vonultak. A palota erkélyéről a nagykövet felesége virágokat szórt a tüntetők közé.

H I R E K.

Letartóztatott orosz-lengyel asszony.

(Jagelló Valéria titokzatos esete.)

Lágyi tudósítás.

Szabadka, május 17.

Ujvidékről a hadbírótság két tagja érkezett egy titkos rendőr és két csendőr kíséretében tegnap délelőtt Palicsra s előbb a palicsi csendőrőrs, majd onnan a tópartján levő hideggyógyintézet épületébe mentek. Az épületben lakik Jagelló Valéria masszírozónő. Majd két óra hosszat voltak Jagelló Valéria lakásán, onnan a masszírozónővel együtt a palicsi rendőrségre mentek, majd két csendőr Jagellót visszakísérte lakásába, — valószínűség más ruhát vett fel — és még délután bejöttek Szabadkára, a honnan Ujvidékre utaztak.

Valahogy ennyit lehetett megtudni a palicsiaktól, akik természetesen kiszínezték a titokzatos ügyet és akik tudni vélik, hogy Jagelló Valériánál, akit Palicson egyszerűen „Valérnak” hívtak — 40.000 korona készpénzt, váltókat, és egyébét is találtak. Bizonyosat azonban senki sem tud arról, hogy Valért mért tartóztatták le.

Jagelló Vallér mintegy 10 év előtt jött Szabadkára Budapestről. Egy ideig a Heiszler féle vizgyógyintézetben volt masszírozónő, később Palicson a hideggyógyintézetben kapott alkalmazást. Jagelló orosz-lengyel származású. Férje orosz százados volt, aki az orosz-japán háboruban elesett. Két kis gyermekével Magyarországra jött Jagelló Valéria és itt telepedett le Szabadkán.

Múlt év augusztusában feljelentették, hogy a melegfürdőből ruhaneműt lopott, de az eljárást már a rendőrség megszüntette ellene. Azóta sem merült fel gyanu ellene és bár levelezéseit is ellenőrizték, semmi gyanús dolgot nem találtak leveleiben.

Jagelló Valéria ügyében az ujvidéki hadbírótság folytatja az eljárást, ebben sem a szabadkai rendőrség, sem a csendőrség nem vesz közvetlen részt.

— **Jegyzések Aradon a hadikölösönre.** A második nemzeti kölösönre az Aradi Első Takarékpénztárnál ma a következő nagyobb összegű jegyzések történtek:

Mihón Mátyás	2500 K
özv. Csillag Lajosné	2000 K
Schütz Henrik dr.	1200 K
Haubert Nándor kir. tanácsos	3000 K
Nők Otthona	6000 K
Bécsi Dezső	5000 K
Borszéki zászlós	1500 K
Dőri Jenő	6000 K
Klein Adolfné	4000 K
özv. Weber Dánielné	12.000 K

Az apróbb jegyzésekkel együtt a takarékpénztárnál jegyzett kötvények összege 140.000 koronát tesz ki.

Az Aradmegyei Takarékpénztár mai jegyzései:

Deutsch Andor	20.000 K
Menzer Jakab	5000
Nagel Henrik (Mezőkövácsháza)	3000 K
Aradi Polgári Jótékony Nőegylet	4000 K
Lutzó Pál (Mezőhegyes)	3000 K

A takarékpénztárnál eddig összesen 1.525.000 korona értékű hadikötvényt jegyeztek.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál a következő nagyobb jegyzések történtek:

Fischer Eliza	10.000 K
Aradi Polgári Jótékony nőegylet	8000 K
özv. Kintzig Józsefné	4000 K
Gyulányi Rezsóné	2000 K
Kintzig Géza	2000 K

Az intézetnél összesen 63.600 koronát jegyeztek a második hadikölösönre.

Az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület vasárnap tartott választmányi ülésén 5000 korona névértékű hadikölösön jegyzését határozta el. Az aradi izraelita kiházasító egyesület vasárnapi választmányi ülésén kimondotta, hogy a II. hadikölösönből 3000 korona névértékű kötvényt jegyez.

— **Aradi tartalékos tiszti soron kívüli előléptetése.** A kasszantmiklósi tüzérek szereplése ebben a háboruban a hadtörténelem legszebb, legragyogóbb lapjait ékesítik. A lovas tüzér osztály a háboru eleje óta a harcúterén van és az *Aradi Közlöny* nem egy ragyogó fejezetét írta meg eme elit csapat működésének. A most folyó nagy harcokban is kivette részét az osztály és hogy most is feladata magaslatán áll, mi sem bizonyítja jobban, minthogy a király már is elismerését mutatja meg a csapat iránt. Egyik kiváló tisztjét, Farkas Sándor dr. tartalékos hadnagyot főhadnaggyá léptette elő soron kívül.

— **Választási értesítés.** Az aradi izraelita hitközség választási bizottsága ez uton hozzá köztudomásra, hogy a hitközség elnökének, elnök-helyettesének és 20 képviselőtestületi tagnak választása június havának 6-ik napján tartatik meg a hitközség templomépületi tanácsstermében. A választás reggel 8 órakor kezdődik és megszakitás nélkül folyik délután 5 óráig. Aradon, az izraelita hitközség választási bizottságának 1915. évi május hó 17-én tartott üléséből. Holländer Ignác elnök, Vajda József jegyző.

— Az 1878—1890. és 1892—1894. évbéli hadiönkéntesek főlvétele. Azoknak a védköteleseknek, akiket a legutóbbi népfelkelészenként fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak és ha 1878—1890. közti években születtek, három évi tényleges szolgálatra, vagy a háboru tartamára önkéntesen a hadseregbe öhajtanak belépni, ha pedig 1892—1894-beli születésűek, kérésükre a véderőtörvény 21. szakasza értelmében az egyéves önkéntesi jog elismerhető, a következő korlátozások között lehetőség az egyes csapattesteknél felvétetni magukat: A gyalog- és vadászcsapatoknál korlátozás nélkül vehetők fel önkéntesek. A lovasságnál az 1878—1890. évbéli közül senkit, az 1892—1894-beliek közül ezredenként két önkéntest vesznek fel. A táborig és hegyi tüzérséghez állományi tekintetből nem vesznek föl önkénteseket. A vartüzérséghez minden zászlóaljhoz három, illetve két önkéntes vehető fel az 1878—90. illetve 1892—94. évbéli születésűek közül. A tréncsapatokhoz divízióként a két évesporiból 4, illetve 2 önkéntes vehető föl. A szapor és pionírcsapatokhoz 3, illetve 2 önkéntest vesznek föl. Távirás, vasúti és egészségügyi csapatokhoz nem vesznek föl önkénteseket. A lovassághoz és trénhez csak előírással belovagolt lóval vesznek föl az önkéntest. Az önkéntesek jelentkezésének végső határidejéül azt a napot állapítják meg, amely megelőzi a velük egykorú népfelkelők bevonulásának napját.

— **Levél orosz hadifogságból.** Kákonyi Sándor, Pálmai Lajos dr. közjegyző irodájának tisztviselője levelet kapott orosz hadifogságba került tiától Kákonyi Károlytól. Az április 15-én Rozdolnában (Vladivostok mellett) kelt levél német nyelven íródott és nem kis érdekessége, hogy csak magyarul beszélő Kákonyi tii helyett olyan valaki írta meg a levelet, aki jiddisch-németességgel közli: „Kehüset und Grüsset aier son”. A levélben azt közli Kákonyi Károly szüleit, hogy jó egészségben van, az orosz fogság ne nyugtalanítsa szüleit, mert nincs baja, csak pénzt küldjenek neki.

— **Vitézségi érem a doktoravatáson.** Kolozsvárról jelentik: Tegnap délelőtt érdekes esemény történt az egyetemi doktoravatáson. Márki Sándor dr. egyetemi rektor, mielőtt a doktorra avatottakhoz beszédet mondott volna, átadta Güntler Kornél egyetemi kertésznek, a 17. tüzérezred tartalékos tizedesének a bronzvitézségi érmét. Kijelentette a rektor, hogy a keleti hadsereg parancsnoksága kérte meg arra, hogy a szabadságon lévő kertésznek adja át a kitüntetését. Az egyetem kertésze a doktorra avatottak között kapta meg a vitézségi érmét.

— **Előléptetések az aradi tisztikarban.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Ganea András 33. gyalogezredbeli tartalékos zászlóst tartalékos hadnaggyá, inaressi Farkas Ferenc 3. huszárezredbeli tartalékos hadnagyot tartalékos főhadnaggyá, továbbá Zombai Lajos 3. huszárezredbeli tartalékos zászlóst tartalékos hadnaggyá, végül Wagner Miklós és Rajnóha Béla 7. lovastüzér osztagbeli hadnagyokat főhadnaggyokká nevezte ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** A lippai Vörös Kereszt Egyesület javára Grosz József és neje 50 koronát adományoztak a Fischer Sámuel és Holczner Frigyes zászlós ravatalára szánt koszorú megváltásául, amiért az egyesület vezetősége hálás köszönetet mond.

— **Személyi hír.** Komáromy Sándor dr. kir. tanácsos tüdőorvos Karlsbadba érkezett és rendelését (Alte Wiese, Haus Nastopil) megkezdte 1828.

— A polgármester felterjesztése a tengeri liszt áráról. Arad város legutóbbi közgyűlésén tudvalevőleg vita keletkezett azért, mert az Arad városi ármegállapító bizottság az aradi kereskedelmi és iparkamara véleménye alapján előbb 48 korona 50 fillérben, majd 41 koronában állapította meg a tengeriliszt maximális árát. Nagy Sándor dr. bizottsági tag azt hangoztatta, hogy nemcsak Arad megyében, hanem az ország legnagyobb vidéki városai-
ban is sokkal olcsóbb a tengeriliszt, mint Aradon. Ezzel szemben Varjassy Lajos dr. kamarai titkár hangsúlyozta, hogy ez tévedés és az arad városi ármegállapító bizottság a legutóbbi miniszteri rendelet alapján állapította meg 41 koronában a tengeriliszt árát. Ebben az ügyben Varjassy polgármester ma felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez és rámutatott a vidéki tengerilisztárak nagy ingadozására. Adatai szerint a nagyobb vidéki városokban a következőképpen állapították meg az árakat: Brassó: április 16-ig 45 korona, azóta 48 korona, Debrecen: április és május 40 korona, (felebbezésben 42 koronát kértek, tehát nem végleges), Kassa: április 7-től 44 korona 22 fillér, Pozsony: áprilisban 43-60 korona, májusban 42 korona 94 fillér, Nagyvárád: áprilisban és májusban nagybani ára 45 korona, kicsinyben 46 korona, Kolozsvár: áprilisban 37 korona 52 fillér, májusban 35 korona 84 korona, Temesvár: áprilisban 39 korona 50 fillér, májusban 39 korona, Szeged: április 43 korona, május 41 korona 8 fillér, Miskolc: április 43 korona 55 fillér, májusban 41 korona 60 fillér, május ötödiki újabb döntés szerint csak egy ár 42 korona 88 fillér. Ez adatok azt mutatják, hogy csupán két városban alacsonyabb a tengeriliszt ára, mint Aradon. Ha a fentebb közölt kilenc város átlagát vesszük, 42 koronát kapunk. E szerint tehát az aradi tengeriliszt ára 1 koronával kisebb a kilenc város átlagánál. A polgármesteri felterjesztés rámutatott annak a szükségességére, hogy a kormány most már, miután a tengerit is rekvirálják s lassankint megszűnik szabad kereskedelem tárgya lenni, ország-szerte fölülvizsgálja az árakat és eltüntetésére nagyárdifferenciát, mert a vidéki hatóságoknak nem áll módjukban megtenni; nem engedik a miniszteri rendeletek.

— Izraelita istentisztelet. A templomi előjárás a sabouth ünnepi istentiszteletek sorrendjét a következőkben állapította meg: kedden esti ima 7 órakor, szerdán reggeli ima fél 7 órakor, Muszaf ima hitszónoklattal fél 10 órakor, esti ima háromnegyed 7 órakor, csütörtökön reggeli ima mazkírral fél 7 órakor, Muszaf ima mazkírral fél 10 órakor. Mazkír után a leányok avatása.

— Elfogott orosz szökevény. Sopronból jelentik: Tegnap éjszaka Feisórákos községben az éjjeli őr elfogott egy orosz katonát, aki az egyik fogolytáborból szökhetett meg. A katona aki teljesen le volt rongyolódva, csupán oroszul tudott. Mindössze azt az egy szót tudták kivenni belőle, hogy „Jósefstadt“, amiből azt hiszik, hogy onnan került a sopronmegyei faluba. Nagyon ki volt éhezve s az ujjával mutatta, hogy öt napja nem evett. A esendőség Sopronba szállította a szökevényt.

— A vitézségi érmek ára. A hadügy-minisztérium sajtóosztálya közli: A császári főpénzverde útján egyes vitézségi érmek a következő árban szerezhetők meg: arany vitézségi érem 97 korona 63 fillér, I. osztályu ezüst vitézségi érem 3 korona 38 fillér, II. osztályu ezüst vitézségi érem 2 korona 88 fillér és bronz vitézségi érem 80 fillér.

— Ujszentannaiak hadikölcsön jegyzése. A második hadikölcsön jegyzése ügyében f. évi május hó 16-án Faragó István járási főszolgabíró elnökelete alatt népes értekezletet tartott Ujszentanna község polgársága. — Faragó István járási főszolgabíró és Karl József r. kath. plébános hazafias érzéstől áthatott szavakban hívta fel a polgárságot a hadikölcsön jegyzésre. — Fáradozásuknak meg is volt a kívánt eredménye, amennyiben értesülésünk szerint eddig közel 80,000 koronát jegyezték az ujszentannaiak. Nem tudjuk eléggé méltányolni ennek a szorgalmas és törekvő községnek önzetlen hazafiasát és nagy áldozatkészségét. A háboru megindulása után nyomban 40 sebesült katona részére kisegítő kórházat állított fel a Vörös Kereszt Egylet fiókjá, s azt nagyobbbrészt még ma is önjerejéből tartja fenn, élén a fáradhatatlan elnöknővel Vass Dezsőnével s a buzgó ápolónőkkel. Az Országos Vörös Kereszt Egylet javára az ujszentannaiak közel 17.000 koronát adakoztak s nagyobb mennyiségű pénzt és fehérműt gyűjtöttek. A közfelmezés biztosítására eddig 120 rakomány tengerit, a hadsereg részére pedig 40 rakomány buzát szállítottak. Az első hadikölcsön jegyzésekor az ujszentannaiak egynegyed millió koronát jegyezték. A vak katonák javára a gyűjtés most van folyamatban. Az elért sikerekben nagy része van Faragó István járási főszolgabírónak, Karl József r. kat. plébánosnak és Vass Dezső községi jegyzőnek.

— Időjárás a harctereken. A hosszabb idő óta tartó kedvező időjárást az elmúlt hét folyamán is csak röviden és helyenként zavarták kellemetlenebb napok. Az alacsony nyomás, amely északon és délen beállott, rövidesen eloszlott. Hollandián és Németország északnyugati részén ciklon vágatott végig, de ma már egész északkeleti Európa fölött magas a nyomás. A keleti haszintereken az idő az utóbbi napokban feltűnően derűs és meleg. Galiciában és Bukovinában tíz-tizenhárom fok volt a reggeli hőmérséklet, észak felé pedig egyes helyeken tizenöt fokot is elért. Tegnap óta Lengyelországban és Nyugat-Galiciában néhol szinte viharszerű szelek uralkodnak. A lesett esőmennyiségek jelentéktelenek. A nyugati hadszínteren, nevezetesen Észak-Franciaországban és Belgiumban kissé kedvezőtlenebb volt az időjárás. A telhőzet erősen változókéony és az imént említett depressziók miatt Hollandia felé az idő viharos és esős volt. A magas nyomás, amely nyugatról gyorsan haladt előre, az időt itt is megjavította. A hőmérséklet azonban, amely reggelenkint tíz fokot is túlépelt, most öt-hat fokra süllyedt. Egy erős északnyugati légáramlat különben egész Közép-Európában érezhető hőmérsékletvisszaesést fog előidézni.

— Arverés a vasúton. Arad állomáson a raktár helyiségben május hó 25-én délelőtt 9 órakor következő tárgyak: 1 drb vascső, 1 láda cognac, 1 láda üveg áru, 10 láda hering, 2 csom. zsák, 1 csomag ruha, 16 zsák heremag, 1 láda és 4 zsák virághagyma fognak nyilvánosan, bírósági eljárás kivül a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés, valamint az azonnali kiszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni. Az elárverezendő áruk a vevőszándékkal megjelentek által közvetlenül az árverezés előtt megtekinthetők.

— Lakatos Ottó dr. miniszteri biztos. Lakatos Ottó dr.-t a minoriták rendőnökét a kultuszminiszter, mint minden évben, úgy az idén is kinevezte miniszteri biztosnak. E tanévben az egri tanítóképző intézetekben tartandó képesítő vizsgálatokhoz küldötte ki, ahová ma reggel el is utazott.

— Mit keresnek az udvarban a kutya-fogdosók? (Panaszos levél.) Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Engedelmet kérek, hogy a mai háborus világban olyasmivel zavarom, ami az aktuális eseményekkel ugyan nem kapcsolatos, azonban az igazság érdekében néhány szóra érdemes. Amióta a kutyaakra a legutóbbi szájkosár zárlatot elrendelték, a gyepmester emberei e téren egyik igazságtalanságot a másik után követik el. Így pl. a múlt héten megígyeltem, hogy egy foxterrier kutyát egyik Weitzer J. u. üzlethelyiségében fogtak el a pecérék, ma reggel pedig az Andrassy-tér 25. sz. alatt a Neuman palota udvarán-fogták el a házhoz tartozó kis kutyát. Ugy tudom, hogy a kiadott rendelet értelmében csak azon kutyák fogathatnak el, amelyek szájkosár nélkül, vagy azzal, de póráz nélkül az utcán szabadon járnak. Hiszen ha a fenti két eset lehetséges, akkor a lakásomba is feljöhetnek a tulajdonomat képező-szájkosár és póráz nélkül a szobában tartózkodó ebet elvenni. — Megköszönve a szerkesztő ur szivességét, vagyok kiváló tisztelettel: Egy kutya barát.

— Athelyezés. A király Teodorovits Miklós dr. 1. osztályu főorvosnak, a pozsonyi honvédkerület egészségügyi főnökének a ki néhány hónappal ezelőtt az aradi helyőrség orvos főnöke volt, hasonló minőségben a budapesti honvédkerülethez való áthelyezését elrendelte.

— Ertesítés. Az aradi izr. jótékony nőegylet elnöksége ezúton tudatja t. tagjaival, hogy a sabouth ünnepen ezidén a templomnak virágokkal való díszítése elmarad, de ennek megváltásaként a nőegylet 50 koronát adományoz a vak katonák javára és felkéri az egyesület tagjait, hogy e példát követni és adományaikat Szabó Albertné egyesületi pénztárhozhozz eljuttatni sziveskedjenek.

— Fischer Simon nagyáruházának rövid kivonata a pünkösdi saisonra, u. m.: fiu és leánykák részére csinos ruhácskák, nyári szalma és vászon kalapok, szép svetterek és sokerlik, finom női érna-harisnyák már 1 koronától, szép nyári női keztük és selyem-ernyők, férfi lüster sapkák és számtalan itt fel nem sorolható tárgyak. Mindenkinek érdekében áll a Fischer áruházat fel keresni a Szabadság-téren. Fénykép kedvezmény. 227

— Kereskedelmi szaktanfolyam. Minden hó elsején új (gyors-, gépirási-, könyvelési) tanfolyamot nyitunk. Tandíj összesen 50 korona. Beiratkozás a délelőtti órákban. Ziffer és Hollós. Baró Bohus-palota. 1887

— Tennis verők, tennis labdák, footballok, cipők, utazó kofferek, uti készletek, női táskák, kozmetikai és háztartási cikkek, legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél, Arad, Andrassy-tér 15. 191

— Ugyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Jó szivarkahüvelyek Kerpelnél.
— Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél.

Az ARADI KÖZLÖNY telefontársaságai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomással)	— 291
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 291
Nyomda	— 151

SPORT.

+ **Turista kirándulás.** Az aradi turista egyesület május 23-án, pünkösd vasárnapján, kirándulást rendez Máriaradna és Lippafüredre. Indulás az Aradhegyaljai motoros vasúttal (Tissa István-ut) vasárnap reggel 5 óra 30 perckor. Máriaradnáról indulás este 8 óra 49 perckor. Jelentkezni lehet május 21-ig (péntek) az egyesület igazgatóságánál mindennap, d. u. 5-7 óráig (kulturpalota, földszint, bejárat a marosparti diszleposó mellett.) Részvételi díj személyenként 5 korona, mely összegben befoglalatik a vasúti díj Aradtól Máriaradnáiig, (III. oszt.) közúti vasúti díj Lippától Lippafüredig és vissza, ebéd Lippafüreden (ital nélkül.)

+ **Az Aradi Torna Egyesület pünkösd-i mérkőzése.** Alig zajlott le az ATE. fényesen sikerült „Vöröskeresztes” sport ünnepélye, máris újabb sport esemény megvalósításán munkálkodik az ATE. ügybuzgó vezetősége, hogy ismételten alkalma legyen a háborus jótékony célból kivenni részét. A pünkösd-i mérkőzések listája jövedelmét a háboruban megvakult katonák segélyezésére ajánlja fel. Pünkösd első napján az ATE. újonnan szervezett ifjúsági football csapata méri össze erejét a lippai sportifjak football csapatával. Pünkösd második napján pedig az ATE. és az AMTE. I. — Aradi Munkás Testvér Egyesület — csapatai mérik össze erejüket. Az Aradi T. E. football csapata a temesvári „Kinizsi” elleni összeállításban nem felelt meg a hozzá fűzött reményeknek. Így ismételten új összeállításban fog szerepelni az AMTE. jótérnevű csapatával szemben. Így előreláthatólag élvezetes sporteseményekben lesz része Arad város sportkedvelő közönségének. Mindkét napi mérkőzést a sebesült és beteg katonák ingyen nézhetik meg.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. évi május 18-án:

A karszemélyzet jutalomjátékául

Berky Lili tolléptével:

Katonadolog.

Operetta.

Kezdeté este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Repszeg községben, közvetlenül a vasúti állomás mellett 300 kis hold, kukorica vetésre is alkalmas föld hasznontérbe adandó. Felvilágosítást ad: Dr. Czédly ügyvédi irodája. Arad. 1648

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Május hó 18-án, kedden

A világ leghatalmasabb film-alkotása:

nagy balett

EXCELSIOR

a világhírű milánói Scala-színház előadásában teljes 600 szereplő. Elkápráztató diszletek, a világ legelső szereplői.

Az előadások 5, 7 és 10 órakor kezdődnek és

nem folytatólagosak

Zöld főzelékeket

minden minőségben és mennyiségben bárhova legjutányosabb napi árak mellett szálltok utánvétellel

Káli Ferencz

korai főzelék- és gyümölcs-kivitel üzlete

Arad, Asztalos Sándor-utca.

Vidéki megbízásokat aznap elszálltok. 1708

„Matteine”

poloska és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobakból sem a butorzat, sem semmi más nem távolítottatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 1281

Költözők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállit 2861

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Veszek és eladok:

burgonyát,

babot,

szalonnát,

zsirt,

szappant

waggontételenként és mázszánkint. 1297

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

"TURUL"
CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Alföldi Első Gazdasági Vasut Részvénytársaság.

3815/1915.

Meghívás.

Az „Alföldi Első Gazdasági Vasut Részvénytársaság”
XXI. rendes évi közgyűlésére,

mely 1915. évi május hó 30-án délelőtt 10 órakor Ara-
don, az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak székházának üléster-
mében (József főherceg-ut 22. szám, II. emelet) fog megtartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1914. évi üzletről és a társaság ügyeiről.
2. Felügyelő-bizottság jelentése és ezzel kapcsolatban az igazgatóság által előterjesztett 1914. évi mérleg megállapítása, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.
3. Az igazgatóság jelentése a kibocsátandó elsőbbségi részvény-tőke jegyzéséről.
4. Az alapszabályok 37-ik §-a értelmében kilépő 2 és időközben elhunyt 1, összesen tehát 3 igazgatósági tag helyeinek választás utján leendő betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.

Megjegyzés. Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvényekről szóló letéti jegyek folyó évi május hó 26-ik napjának déli 12 órájáig Aradon, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál, továbbá Makón ezen takarékpénztár fiókjánál és Békéscsabán a Békéscsabai takarékpénztár egyesületnél leteendő, hol azokról megfelelő elismervények fognak kiadni. Vármegyék, városok és községek mint erkölcsi testületek a birtokukban lévő részvényeket az illetékes kir. adóhivatalok, illetve városi és községi pénztárnál is letehetik, az erről szóló hivatalos elismervények azonban legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt, az ekként bejelentett részvények mennyiségének a részvényletéti jegyzékbe való felvehetése céljából az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárhoz Aradra beküldendők.

Arad, 1915. május hóban.

7631

Az igazgatóság.

12849—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur felhatalmazása alapján ezennel elrendeljük, hogy a kenyérliszt folyó évi május hó 15-től kezdődőleg keveretlen állapotban hozassék forgalomban. Minden kilogramm kenyérliszthez keveréshez egy kilogramm tengeriliszt adandó. Ezen ötven százalékos arány minden alkalommal betartandó és sem a mal-
mok, sem pedig a kereskedők kenyérlisztet ugyanolyan súlyu tengeri-
liszt nélkül el nem adhatnak. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a ke-
nyérsütéshez felhasználandó lisztet minden egyes alkalommal tengeri-
liszttel keverje, mert csak így módon biztosítható a véres közönségé-
nek kenyérral való ellátása az új termésig. Ha a kereskedő, aki ke-
nyérlisztet tengeri liszt nélkül elad: újabb lisztet eladásra nem fog
kapni. A nullás és 50% buza és 50% árpaliszttól készített főzöliszt

kizárólag kórházi célokra és orvosi rendelésre adható ki a két ható-
sági üzletben. A lisztárakat folyó évi május 15-től 100 kilogrammon-
ként a következőkben állapítjuk meg:

1. Nullás liszt 78 K 40 fillér.
2. Főzöliszt 50% buza, 50% árpa 52 K 92 fillér.
3. Főzöliszt 50% buza, 50% tengeri 52 K 70 fillér.
4. Kenyérliszt 50% tengerivel 42 K 80 fillér.
5. Kenyérliszt 80% buza, 20% rozs, 50% tengeri 41 K 98 fillér.
6. Buza kenyérliszt 43 K 60 fillér.
7. Buza főzöliszt 64 K 40 fillér.
8. Arpa liszt 41 K 44 fillér.
9. Rozsliszt 41 K 76 fillér.
10. Tengeri liszt 41 K.

Arad, 1915. május hó 15.

A városi tanács.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 56 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárban

Arad, Boros Beni-tér 7.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára, valamint valódi

lignum sanctum- tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kap-
hatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmu- és játék-
áru üzletében 1681

Arad, Szabadság-tér 21.

„Sanitas” szanatorium

fizikalis-dietetikai gyógyintézet és üdülőotthon Verecen (Délmagyarország.)

Vezető orvos: Méhes Lajos dr.

Az intézet külföldi minta szerint újonnan épült és modernül be van rendezve. Egyéni gyógykezelés Lahman dr. rendszere szerint. Fény-, lég- és napfű-
dő, vízkurák, gyógygymnasztika, massage, villamos alkalmazások, gyógyszeres
fürdők, különleges diéták és szülő kurák.

A „Sanitas” gyógyintézetben felvételtnek úgy üdüléire szorulóknak, mint idült
betegségekben szenvedők, fertőző betegségekben szenvedők és elmebetegnek, azon-
ban felvételt nem nyerne.

A „Sanitas” gyógyintézetbeni kezelés különösen a következő betegségek-
nél van javalva:

Mindenféle idegbajok, a légző szervek bántalmak, szív- és vérkeringési
bajok, emésztő szervek, vese, hólyag- és húgycső betegségek, sápkór és vér-
szegénység, köszvény- és csusz-, csont- és ízületi bajok, malária, ugyancsak a
különböző női betegségek.

Az intézet a hegyek alján fekszik, a parkban légrunyókkal bír és egész
éven át nyitva.

Mérsékelt árak. Földény májustól októberig. Prospektus kívánatra.